

Juridinė komisija prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos
 МО ЕКСПЕРТИЗЭС МОКСЛИНО ТЫРИМО ИНСТИТУТАС
 Юридическая комиссия при Совете Министров Литовской ССР
 ЦПО - ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ СУДЕБНОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ

EKSPERTIZĖS AKTAS
АКТ ЭКСПЕРТИЗЫ Nr. 605

Surašytas 19. ⁶⁹ m. rugpiūčio mėn. 12 d.
 Составлен г. мес. д.

baudž. byloje Nr. 181 kaltinant
 Andriuškevičių G.K. ir Velykį R.B.

1969 m. liepos 21 d. Lietuvos TSR Teismo ekspertizės moks-
 linio tyrimo institute (rašysenos tyrimų skyriuje 1969 m. rugpiū-
 čio 4 d.) iš VSK prie LTSR Ministrų Tarybos Tardymo skyriaus
 su šio skyriaus tardytojo vyr. leitenanto Urbono 1969 m. liepos
 18 d. nutarimurašysenos ekspertizei atlikti gauta:

mokyklinis sąsiuvinys su antitarybinio turinio tekstu ir
 dvi lentelės su lietuvių kalbos raidynu.

Ekspertui išspręsti pateikti sekantieji klausimai:

1. Ar antitarybinio turinio tekstą, esantį mokyklinio
 sąsiuvinio 8 puslapyje, prasidedantį žodžiais: "Kaip jūs žino-
 tumėt..." ir pasibaigiantį žodžiais: "... ir kiekvienam pagal
 sugebėjimus" parašė Andriuškevičius G.K., ar Velykis R.B., ar
 kitas asmuo?

2. Ar raides, rašybos bei skyrybos ženklus, esančius
 lietuvių kalbos raidyno dviejose lentelėse, įrašė Andriuškevi-
 čius G.K., ar Velykis R.B., ar kitas asmuo?

Palyginimui pateikta ši medžiaga:

1. Eksperimentiniai Andriuškevičiaus Genučio, Kazimiero
 s. rašysenos pavyzdžiai atlikti greitaraščiu ir pamėgdžiojant
 spausdintam šriftui dviejuose popieriaus lapuose.

2. Eksperimentiniai Velykio Raimundo, Broniaus s. rašysenos pavyzdžiai atlikti taip pat greitraščiu ir pamėgdžiojant spausdintam šriftui 1-me popieriaus lape.

Susipažinus su ekspertizei pateikta medžiaga tiriamieji objektai atžymėti štampo "TEMPI" atspaudais, o rašysenos pavyzdžiai - štampo "PAVYZDYS" atspaudais.

Ekspertizę atliko Rašysenos tyrimų skyriaus vedėja Ignatjeva Jadvyga, Juozo d., kuri dėl atsakomybės pagal Lietuvos TSR BFK 88 str. ir dėl baudžiamosios atsakomybės pagal Lietuvos TSR BK 190 str. ispėta:

T Y R I M A S

Tyrimui pristatyta:

1. mokyklinis sąsiuvinys, suliniuotas tipografiniu būdu langučiais, susidedantis iš 7 lapų. Šio sąsiuvinio 8 puslapyje yra mėlynu rašalu parašytas antitarybinio turinio tekstas, prasidedantis žodžiais: "Kaip jūs žinotumėt..." ir pasibaigiantis žodžiais: "... ir kiekvienam pagal sugebėjimus"; šio lapo dešinysis kraštas nuplėštas ir jame yra įplėšimo žymės;

2. dvi lentelės su lietuvių kalbos raidynu; viena lentelė yra padaryta baltame popieriaus lape, kurio dydis (27x19)cm. Šis popieriaus lapas suliniuotas į 50 įvairaus dydžio langelių, kuriuose eilės tvarka surašytos 32 lietuvių kalbos raidyno raidės. Aštuoni langeliai užpildyti įvairiais rašybos bei skyrybos ženklais. Likusieji 10 langelių neužpildyti. Raidės bei ženklai parašyti rutuliniu pieštuku, užpildytu violetinės spal-

vos pasta, pamėgdžiojant spausdintam šriftui. Antra lentelė yra padaryta 1968 m. knygos "Ježegodnik radijoliubitelia", laida 675, paskutiniojo lapo antroje pusėje. Šis lapo puslapis yra suliniuotas į 35 įvairaus dydžio lapelius, iš kurių 32 langeliuose eilės tvarka yra surašytos lietuvių kalbos raidyno raidės, o likusieji 3 langeliai užpildyti skyrybos ženklais. Raidės bei ženklai parašyti pieštuku pagrindinai rašysena, pamėgdžiojant spausdintam šriftui, tačiau atskiros raidės parašytos greitraščiu.

I. Pateiktas tyrimui antitarybinio turinio tekstas, prasidedantis žodžiais: "Kaip jūs žinotumėt..." ir pasibaigiantis žodžiais: "... ir kiekvienam pagal sugebėjimus", esantis 8 mokyklinio sąsiuvinio puslapyje yra parašytas vidutinio išlavinimo rašysena, vidutine judesių koordinacija, vidutiniu rašymo tempu. Rašysena konstrukciniu atžvilgiu paprasta, vidutinio darnumo, išskaitoma. Raidžių dydis pagrindinai mažas, tačiau rašysenai būdingas viršeilutinių ir poeilutinių raidžių elementų ištęstumas. Nuolinkis - dešininis, įbėgis - vidutinis. Tekste yra gramatinių klaidų. Be to, jame visiškai nėra skyrybos ženklų.

Lyginant tiriamąjį antitarybinio turinio rankraštinių tekstą su palyginimui pateiktais Andriuškevičiaus G.K. ir Velykio R.B. rašysenos pavyzdžiais buvo nustatyti bendrų ir specialių rašysenos požymių sutapimai su Andriuškevičiaus G.K. rašysenos pavyzdžiais; iš specialiųjų požymių būdingesni šie:

- raidžių: "g"(1)^x), "j" (2), "k" (3), "r" (4), "ž" (5), "s" (6) bendra konfigūracija;
- raidžių: "i" (7), "j" (8) taškų konfigūracija - lankeliu, "c" (9), "š" (10), "ž" (11) diakritinius ženklus (variante) -

^x) Skaičiai skliausteliuose atitinka skaičiams, atžymėtiems foto lentelėje.

brūkšneliu, nukreiptu žemyn į dešinę;

- judesio kryptis jungiant raidę "t" (12) su po ja sekančiomis raidėmis;

- judesio forma jungiant raidžių elementus tarpusavyje: "v" (13) - kampu, "p" (14) - kilpa;

- judesio pabaigos forma rašant raides: "m" (15), "n" (16) - dešiniąsukiu lanku;

- judesio ištęstumas rašant viršeilutinius elementus raidėse: "b" (17), "d" (18), "k" (19), "l" (20), "t" (21) ir poeilutinius elementus raidėse: "g" (22), "j" (23), "y" (24), "p" (25).

Išvardinti bendrų ir specialių požymių sutapimai esminiai pastovūs ir sudaro individualią rašysenos požymių visumą, būdingą vieno asmens rašysenai. Ši požymių visuma yra pakankamu pagrindu išvadai, kad tiriamąjį antitarybinio turinio tekstą parašė Andriuškevičius G.K.

II. Tiriamos raidės, rašybos bei skyrybos ženklai, esantieji pristatytose tyrimui dviejose lentelėse su lietuvių kalbos raidynu, yra parašyti pagrindinai rašysena, pamėgdžiojant spausdintam šriftui. Šios raidės bei ženklai yra parašyti išlavinta rašysena, koordinuotais judesiais, lėtu ir vidutiniu rašymo tempu. Raidės vidutinio dydžio, atliktos vienoje lentelėje stačiu nuolinkiu, kitoje - dešininio. Raidės atliktos pieštuku yra išsidėsčiusios langelių viršutiniame dešiniajame kampe, o parašytos rutuliniu plunksnakočiu, užpildytu violetinės spalvos pasta, yra išsidėsčiusios apatiniame dešiniajame kampe.

1) Lyginant tiriamas raides, rašybos bei skyrybos ženklus, esančius lentelėje, kurioje raidės bei ženklai parašyti

pleštuku su Andriuškevičiaus G.K. ir Velykio R.B. rašysenos pavyzdžiais buvo nustatyti šie specialių požymių sutapimai su Velykio R.B. rašysena:

- raidžių "D", "J" bendra konfigūracija;
- raidės "U" nosinės bendra konfigūracija - dešinasukiu lanku;
- sujungimo rūšis jungiant raidės "U" paskutinį elementą su nosine - intervalinė;
- judesio pradžios forma raidėje "U" - kairiasukiu lankeliu;
- judesio kryptis rašant raidės "L" horizontalų elementą - kylančiu tiesiaėigiu judesiu, raidės "R" baigiamąjį elementą - dešinasukiu lanku;
- raidės "Ž" horizontaliųjų elementų santykinis dydis - viršutinis didesnis už apatinį;
- judesio forma jungiant raidės "V" elementus tarpusavyje (variante) - lanku.

Lyginant šiuos tiriamuosius įrašus su Andriuškevičiaus G.K. rašysenos pavyzdžiais buvo nustatyti šių specialiųjų požymių skirtumai:

- raidžių: "I", "U" bendra konfigūracija;
- raidės "U" nosinės konfigūracija (tiriamajame - dešinasukiu lanku, o pavyzdžiuose - vingiuotu judesiu);
- judesio forma atliekant raidės "L" horizontalų elementą (tiriamajame - kylančiu tiesiaėigiu judesiu, o pavyzdžiuose - lanku, nukreiptu į viršų);
- judesio forma jungiant raidės "V" elementus tarpusavyje (tiriamajame - lanku, o pavyzdžiuose - kampu);

- sujungimo rūšis jungiant raidžių: "B", "D", "M", "P", "R" (tiriamajame - ištisinė, o pavyzdžiuose - intervalinė).

Išvardinti specialiųjų požymių skirtumai su Andriuškevičiaus G.K. rašysena yra esminiai ir sudaro požymių visumą, nesuderinamą su jo rašysenos pavyzdžiais, kas leidžia teigti, kad įrašus minėtoje lentelėje įrašė ne Andriuškevičius G.K. Nustatyti specialiųjų požymių sutapimai su Velykio R.B. rašysenos pavyzdžiais sudaro rašysenos požymių visumą, kuri leidžia teigti, kad šiuos įrašus įrašė tikėtina Velykis R.B. Kategoriškai tvirtinti, kad šiuos įrašus įrašė Velykis R.B. nėra galimybių dėl šių priežasčių:

1) negalima patikrinti požymių pastovumo, kadangi raidės ir ženklai tiriamajame dokumente kartojasi tik po vieną kartą;

2) dauguma raidžių parašyta pamėgdžiojant spausdintam šriftui, apimtis teksto maža, kas taip pat apsunkina klausimo sprendimą;

3) pristatytuose palyginimui pavyzdžiuose, atliktuose rašysena pamėgdžiojant spausdintam šriftui, kai kurių raidžių iš viso nėra dėl mažos apimties pateiktų rašysenos pavyzdžių.

2) Lyginant tiriamas raides, skyrybos bei rašybos ženklus, esančius lentelėje, kurioje įrašai yra parašyti rutuliniu plunksnakočiu, su Andriuškevičiaus G.K. ir Velykio R.B. rašysenos pavyzdžiais nustatyti kokius nors rašysenos požymių sutapimus ar skirtumus nėra galimybių, kadangi tiriamieji įrašai atlikti rašysena, pamėgdžiojant spausdintam šriftui; be to, beveik kiekvienas ženklas yra atliktas sudvejintais štrichais, užtušuojuojant intervalus juose. Ryšium su išdėstyta tiriamuose įrašuose neatsispindėjo identifikacijai pakankama požymių visuma, pagal kurią būtų galima nustatyti šių įrašų atlikėją. Todėl

nustatyti, ar įrašus minėtoje lentelėje įrašė Andriuškevičius G.K., ar Velykis R.B., ar kitas asmuo nėra galimybių.

I Š V A D A

1. Antitarybinio turinio tekstą, esantį mokyklinio sąsiuvinio 8 puslapyje, prasidedantį žodžiais: "Kaip jūs žinotumėt..." ir pasibaigiantį žodžiais: "...ir kiekvienam pagal sugebėjimus" parašė Andriuškevičius Genutis, Kazimiero s.

2. Raidės, rašybos bei skyrybos ženklus, esančius knygos "Ježegodnik radijoliubitelia" paskutiniojo lapo antroje pusėje nupieštoje lietuvių kalbos raidyno lentelėje, įrašė ne Andriuškevičius Genutis, Kazimiero s. Tikėtina, kad šiuos įrašus atliko Velykis Raimundas, Broniaus s., tačiau kategoriškai tai tvirtinti negalima dėl priežasčių, nurodytų tiriamoje šio akto dalyje.

3. Nustatyti, ar raidės, rašybos bei skyrybos ženklus, esančius baltame popieriaus lape nupieštoje lietuvių kalbos raidyno lentelėje įrašė Andriuškevičius G.K., ar Velykis R.B., ar kitas asmuo nėra galimybių dėl priežasčių, nurodytų tiriamoje šio akto dalyje.

RAŠYSENOS TYRIMŲ
SKYRIAUS VEDĖJA (J. IGNATJEVA)

